

Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ «Η ΠΟΛΙΣ ΕΑΛΩ!»

Του Χρήστου Δελιμπούρα
τ. Σχολικού Συμβούλου
Προϊσταμένου Π.Ε.

Η 29^η Μαΐου 1453, είναι ημέρα μνήμης της άλωσης της Πόλης. Ημέρα του μεγάλου πόνου, των θανατώσεων, των βασανισμών, των διωγμών, των ταπεινώσεων, και των λοιπών αμέτρητων ταλαιπωριών που έπαθε ο ορθόδοξος λαός της Βασιλεύουσας κατά την άλωση και μετά απ' αυτήν σ' όλο τον υπόδοιλο ορθόδοξο χώρο. Μια ανάμνηση, ένας καπνός, ένα χρέος. Οι πρόγονοί μας, μετά την άλωση, έζησαν με τη Μεγάλη Ιδέα του Έθνους: «**Πάλη με χρόνους με καιρούς, πάλη δικά μας θα 'ναι!**».

Ημέρα μνήμης της άλωσης και η σκέψη μας φέρνει σε αντιστοιχία τα γεγονότα της άλωσης με τη σύγχρονη πραγματικότητα που αφορά το Έθνος μας και το λαό μας. Καιρός περισυλλογής και αυτοκριτικής.

Τα γεγονότα του 1453 μαρτυρούν και βουούν. Τα σημερινά γεγονότα προβληματίζουν. Και σήμερα διαγράφονται παρόμοιες τάσεις στις επιλογές του Έθνους. Άρχοντες και λαός βρισκόμαστε μπροστά σε κρίσιμες επιλογές και καλούμαστε να πάρουμε αποφάσεις καθοριστικές για τις τύχες του Έθνους. Η σημερινή ημέρα μας αφήνει τα μηνύματά της. Αν θέλουμε να υπάρξουμε ως Ορθόδοξος λαός και ως Ελληνικό Έθνος δεν πρέπει να κωνευτούμε στο κωνευτήρι των πολιτισμών.

Η 29^η Μαΐου 1453 είναι μια αποφράδα ημέρα για τον Ελληνισμό αλλά και για ολόκληρη την πολιτισμένη ανθρωπότητα.

Η Κων/πολη έμεινε απόρθητη για σχεδόν 1.000 χρόνια και μαζί της η Βυζαντινή αυτοκρατορία έζησε 1.123 χρόνια γνωρίζοντας όλες τις τροπές της μοίρας: δόξα, μεγαλείο, κατάπτωση. **Ένα σύντομο χρονικό του τέλους.**

Ο Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος στο διάστημα εκείνο αγωνιζόταν να οργανώσει όσο του ήταν δυνατό την άμυνα. Τελικά, η βοήθεια που περίμενε από τη Δύση δεν ήρθε, εκτός από 200 περίπου τοξότες που έφερε ο Έλληνας καρδινάλιος Ισίδωρος. Την Πόλη υπεράσπιζαν περίπου 8000 Έλληνες και 3000 μισθοφόροι.

Ο Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής εμφανίστηκε στις 5 Απριλίου επικεφαλής των 12.000 επίλεκτων γενιτσάρων του, με 250.000 στρατό περίπου, με το μεγάλο κανόνι του Ουρβανού και έστησε τη χρυσοκόκκινη σκηνή του στην Κοιλάδα του Λύκου, σχεδόν έξω από την πύλη του Αγίου Ρωμανού. Αρχίζει συνδυασμένες με τους βομβαρδισμούς επιθέσεις. Στις 20 Απριλίου ένα ευχάριστο γεγονός τόνωσε το ηθικό των ποιορηκμένων. Ο πλοίαρχος Φλάντα-νελλάς με τρία γενοβέζικα πλοία και το δικό του, ένα ελληνικό έσπασαν τον αποκλεισμό του εχθρικού στόλου και πέρασαν στον Κεράτιο Κόλπο. Ήταν μια μεγάλη και εμπνευστική νίκη. Ο άμοιρος Μπαητόγλου, ναύαρχος του στόλου, μόλις που γλιτώσε το κεφάλι του, έχασε όμως τον τίτλο του ναυάρχου και όλη του την περιουσία. Η άγρια mania που κυριέψε το σουλτάνο, τον οδήγησε σ' ένα τόλμημα από τα πιο εντυπωσιακά της ιστορίας: πέρασε από τη στεριά 72 πλοία, και τα έριξε στον Κεράτιο πίσω από την προστατευτική αλυσίδα.

Στις 25 Μαΐου ο Μωάμεθ ζήτησε από τον Κωνσταντίνο ΙΑ΄ Παλαιολόγο να του παραδώσει την Πόλη και να φύγει ανενόχλητος.

Η απάντησή του αυτοκράτορα ήταν απλή και ηρωική σαν του Λεωνίδα Σπαρτιάτη. **«Το δε την πόλιν σοι δούναι ουτ' εμόν εστίν ουτ' άλλου των κατοικούντων εν αυτή κοινή, γαρ γνώμη, πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φειδόμεθα της ζωής ημών».** Στις 29 Μαΐου από τα χαράματα άρχισε η μεγάλη έφοδος των Τούρκων. Οι αμυνόμενοι με ηρωισμό κρατούσαν τις θέσεις τους, ώσπου μια τραγική σύγκυση που δημιουργήθηκε από τον τραυματισμό του Γενοβέζου φρούραρχου Ιουστινιάνη, έκανε τους μισθοφόρους να αποχωρήσουν στο μέσο τείχος αφήνοντας τις πρώτες θέσεις τους.

Η γραμμή της άμυνας έσπασε. Ακόμη, τα στήθη των Τούρκων περνώντας από μια μικρή πύλη, την Κερκόπορτα, και, όπως λέγεται, δεν την είχαν κλείσει καλά, από χρόνια ήταν ακρησιμοποιήτη. Τότε ο τελευταίος βυζαντινός αυτοκράτορας, ξήλωσε από τη στολή του τα διακριτικά που μπορούσαν να προδώσουν το αξιωματικό του και όρμησε προς τα τείχη. Δεν τον ξαναείδε ποτέ κανείς. Τέλος, ακούστηκε η κραυγή «**Η Πόλις εάλω!**». Η Βασιλεύουσα παραδόθηκε σε αδυσώπητη ηληθασία, σφαγή και υποδούλωση.

Ο θρύλος λέει ότι τη στιγμή που ο βασιλιάς - αυτοκράτορας περικυκλώθηκε από τους Τούρκους, ένας άγγελος του Κυρίου τον άρπαξε και τον έκρυψε σε μια σπηλιά, αφού πρώτα τον μαρμάρωσε. Στη σπηλιά αυτή περιμένει για αιώνες ο «**Μαρμαρωμένος Βασιλιάς**» να ξαναέρθει την κατάλληλη στιγμή, «το πλήρωμα του χρόνου», και ο άγγελος Κυρίου θα του ξαναδώσει τη ζωή και το σπαθί του, για να διώξει τους Τούρκους από την Πόλη και να τους κυνηγήσει μέχρι την Κόκκινη Μηλιά. Κι άλλοι πολλοί και θαυμαστοί θρύλοι αναπτύχθηκαν γύρω από την άλωση της Πόλης, για να θρέψουν τις ελπίδες και το θάρρος του Έθνους επί αιώνες, όπως: «**Το ποτάμι που σταμάτησε να κυλάει**», «**τα ψάρια του καλόγερου**», «**ο πύργος της βασιλοπούλας**», «**οι Κρητικοί πολεμιστές**», «**η Αγία Τράπεζα της Αγίας Σοφίας**», «**η τελευταία λειτουργία στην Αγία Σοφία με τον εξαφανισμένο παπά**» κ.τ.λ. Η Πόλη ζει και θα ζει για πάντα στις αγνές καρδιές μας!

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΞΑΡΧΟΥ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας - Email: pgdimakis@gmail.com

Η Θυσία* στον Αη Ταξιάρχη. Το ευλογημένο χωριό Έξαρχος Λοκρίδος, περιβάλλεται από ένα μαργαριταρένιο περιδέραιο, Εξωκλησίω, Προσκυνημάτων και Ναϊσκών, πολλά από τα οποία έχουν θεμελιωθεί επί αρχαιότερων, ενώ οι εγκάτοικοι και περίοικοι διατηρούν, την βαθειά και απαρασάλευτη προγονική πίστη, στα πατρικοδοσμένα προτάγματα και παραδόσεις, που διαπερνούν τον χρόνο και τις γενεές.

Συμβάλλει βεβαίως σε αυτό, το γεγονός της οδικής, σχετικής απομόνωσης, που διατήρησε αμόλυνη, αναλογικά και επί του παρόντος, την τοπική κοινωνική ομάδα, ώστε να τιμά με μοναδικό τρόπο, τον προστάτη Άγιο της, όπως εδώ τον Αη Ταξιάρχη, μετά την Λειτουργία, με την Θυσία αμνών, ευλογημένων από τον Ιερέα, Κοινή Τράπεζα, όπου παρακάθονται άπαντες και γεύονται τα καλούδια της περιοχής, οβελία, πίτες διάφορες, λαχανόπιτες, γαλατόπιτες, τυρόπιτες με χλωρό τυρί από τις γύ-

Ο Αη Ταξιάρχης είναι μονόχωρος, μικρός Ναός με κατάβαση, περιβάλλεται από προσκτίσματα και ένα μικρό Άλσος, ως ετάχθη. Χαρακτηριστικό κτίσμα της εποχής της μέσης τουρκοκρατίας, είναι θεμελιωμένος επί παλαιότερων ερειπίων, με χαμηλή μικρή τοξωτή θύρα και είναι κατάγραφος, με εικονογραφικό πρόγραμμα και ζωγραφίες εφ' υγρας, που διατηρούνται κατά τμήματα και σπαράγματα, όπου η αμείλικτη υγρασία και το σχετικό ασεβές ασβέτωμα έχουν προκαλέσει ζημιές. Όμως ο μικρός κλειστός χώρος, αποπνέει αύρα και ατμόσφαιρα πνευματική, καλώντας σε προσευχή και εκβαθών...

Ο Ιερεύς ευλογεί τα Ιερεία.

"ΛΑΚΚΟΣ" Θυσίας.

Η Τράπεζα περιλαμβάνει όλα τα καλούδια της περιοχής, πίτες διάφορες, τυριά ντόπια και άλλα σε επάρκεια.

ρωθεν στάνες και είναι δεκτοί ως συνδαιτυμόνες όλοι ντόπιοι και πανηγυριστές και περαστικοί, αναβιώνοντας την πανάρχαια Ελληνική Φιλοξενία, σ' ένα χώρο που βρίσκεται, εν οπτική επαφή με τις δύο πολυμηνηνικές, πανάρχαιες Φωκικές πόλεις, την Υάμπολη και τις Αβές.

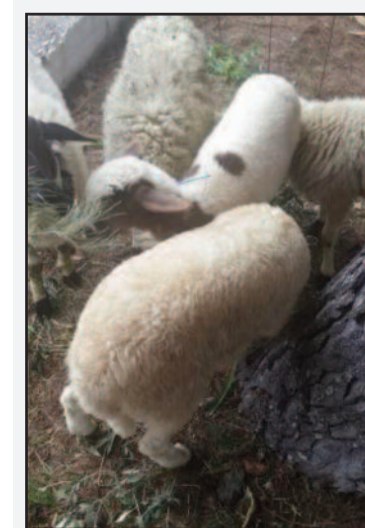
Η Λειτουργία, η ευλογία των Ιερέων, η λέξις της Θυσίας, το Χριστός Ανέστη που ψάλλεται ομαδικά, το τερπνό και χαριέστατο τοπίο, η περιρρέουσα ατμόσφαιρα, που αναδίδει ευωδία πνευματική, η συνεισφορά που χαλαρώνει και συσφίγγει τους δεσμούς, αυτής της μικροκοινωνίας, που επιμένει στα αρχαία δρώμενα, είναι μία άλλη Ελλάδα, που αντιστέκεται, άς ελπίσουμε όχι ματαίως.

Και φυσικά ο εξαίρετος σπιτικός οίνος από τοπικές αμπελοποικιλίες.

*Θυσία, απόδοση ευχαριστιών και προσφορών, προς τα Θεία, με δημόσιο χαρακτήρα, εξ αρχαιότατων χρόνων μαρτυρούμενη.

Η κόγχη του Ιερού, του Αη Ταξιάρχη με τούς Τρεις Ιεράρχες, αριστερά ολόσωμος ο Άγιος Στέφανος, ο διάκονος πρωτομάρτυς, φύλακας της Προθέσεως. Για όσους αρέσκονται σε εικασίες και υπερβάσεις, η περιέργη εκτός εποχής, Λατινική κόμμωσις του, προσφέρει ευκαιρίες ουρανοδρομιών και υπερβατικών αναζητήσεων.

Τα αφιερωμένα ζώα που για κάποιον λόγο, οι δωρητές δεν ετοιμάζουν για την θυσία και την κοινή τράπεζα κληρώνονται υπέρ του Ναού. Αξιοσημείωτο, ότι τα συγκεκριμένα, φέρουν θυσιαστικές ταινίες.